

Document

Ruptura urbana

Manifestació a la plaça Sant Jaume, als anys setanta

C. PÉREZ DE ROZAS

JORDI AMAT

El protagonista col·lectiu d'aquest llibre documentat i important és el combatiu i polititzat moviment veïnal barceloní de la dècada dels setanta. Per això pot semblar un esnobisme frívol arrencar el comentari de *Barris, veïns i democràcia* en un xiringuito a l'altra banda del món, però és Marc Andreu qui en un passatge revelador ens trasllada de cop al despatx oval de la Casa Blanca.

Principis de juny de 1976, viatge oficial del rei Joan Carles I a Washington. D'aquella estada sobretot es recorda el discurs donant suport al procés democratitzador que el monarca va fer als congressistes nord-americans. Però Andreu ha llegit també el memoràn-

dum de la reunió privada que el rei va mantenir amb el president Ford davant la mirada atenta del secretari d'Estat Kissinger i l'ambaixador Areilza. "Tindrem les eleccions nacionals abans de les municipals", va explicar el Rei, "això va ser un error que el meu avi va cometre el 1931". Era una decisió astuta per desactivar per dalt la violenta batalla política que es desenvolupava al carrer. Feia uns instants que Joan Carles s'havia referit als moments difícils de febrer. Febrer de 1976. Les portades dels diaris de mig món havien obert amb les fotografies de la repressió policial a alguns dels milers de manifestants que reclamaven l'amnistia pels carrers de la nostra ciutat. La petició per celebrar aquella mani-

festació l'havia feta la Federació d'Associació de Veïns de Barcelona.

El revisionisme crític sobre la transició, reforçat ara per la profunda crisi institucional del sistema consensuat el 1978, tendeix a

les claus

L'AUTOR Periodista i historiadore, Marc Andreu (Barcelona, 1973) és l'últim *huertamaro* i actual codirector de la revista *Carrer*.

L'OBRA Descriu el moviment veïnal barceloní durant la transició.

reivindicar com el factor més determinant la influència dels moviments de protesta de l'època –l'obrer, l'estudiantil...– alhora que s'instal·la en una nostàlgia de la ruptura que obvia les condicions objectives que van determinar un procés inequívocament reeixit de canvi polític. Sense deixar de situar-se en un pol ideològic clar, l'estudi de Marc Andreu –deixeble de Josep Maria Huertas (protagonista secundari de l'obra) i Andreu Mayayo–, que descriu amb estimada precisió i devoció un d'aquests moviments, té la virtut d'entendre-ho en un marc objectiu i complex. Una idea de la primavera de 1974 defensada per l'intel·lectual marxista Joaquim Sempere podria entendre's com el nucli teòric del llibre: "La ciudad se está convirtiendo en un punto de ruptura del sistema social". La praxi d'aquest principi va ser l'activisme multiplicador de les associacions de veïns que, enfront de la Barcelona porciolista que privilegiava els interessos de l'alta burgesia, es van estructurar per reivindicar la millora de les condicions de vida als barris subalterns. Aquestes demandes diguem-ne sectorials –millors escoles, millors infraestructures...– van ser la catapulta d'una protesta política –la demanda de l'amnistia, possem per cas– que, orientada moltes vegades per catòlics progressistes o militants d'esquerra, ja fossin del PSUC o Bandera Roja, va posar en alerta permanent el govern civil.

A partir d'ara i gràcies a aquest llibre, a més d'entendre la vitalitat catalana de l'oposició al sistema durant l'agonia del franquisme, al costat de l'Assemblea de Catalunya o Comissions Obreres, caldrà destacar també, i molt, la importància del moviment veïnal. |

Marc Andreu Acebal
Barris, veïns i democràcia. El moviment ciutadà i la reconstrucció de Barcelona (1968-1986)

L'AVENÇ. 510 PÀGINES. 25 EUROS

llibre il·lustrat

Marchamalo i Kafka

Jesús Marchamalo és un dels grans especialistes espanyols a mostrar les entranyes del món del llibre, i ho fa amb molta amenitat i gràcia. Entre les seves obres publicades, *La tienda de las palabras*, *Tocar los libros*, *39 escritores y medio* i preciosos assajos sobre temes tan variats com la biblioteca personal de Julio Cortázar o els ex-libris d'escriptors. Ara Marchamalo, juntament amb l'il·lustrador Antonio Santos, publica el llibret *Kafka con sombrero*, un perfil personal de Franz Kafka il·lustrat per Antonio Santos per a l'editorial Nórdica, que està renovant el gènere. Amb ell seguim l'autor de *La metamorfosis* pels carrers de Praga, l'hotel Savoy o el despatx a l'oficina d'assegurances. Una delícia. |

Dues de les il·lustracions (al linòleum) d'Antonio Santos per al volum 'Kafka con sombrero', de Jesús Marchamalo (Nórdica Libros)